

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота

другого рівня вищої освіти

за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія)

галузі знань 01 Освіта

Кваліфікація: Магістр середньої освіти (Географія). Вчитель географії

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

протокол № 15 від 6 листопада 2017 р.

Освітня програма вводиться в дію з 01.09 2018 р.
наказ № 016 від «27» лютого 2018 р.

Ректор

[Signature] / В.С. Бакіров /

Харків 2017 р.

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно
Керівник робочої групи – Сегіда Катерина Юріївна	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства	доктор географічних наук, доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства
Члени робочої групи		
Немець Костянтин Аркадійович	професор кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства	доктор географічних наук, професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
Редін Володимир Іванович	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства	кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної географії
Гусєва Наталія Володимирівна	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства	кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
Телебєнєва Євгенія Юріївна	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства	кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
Редіна Валентина Андріївна	директор КЗ «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
Логвинова Марина Олександрівна	аспірант кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства, вчитель географії Харківської ЗОШ I-III ст. № 2	
Чопік Тетяна Андріївна	заступник директора КЗ «Харківська СШ № 11», вчитель вищої категорії	
Носік Наталя Дмитрівна	методист КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»	
Венгрин Дар'я Володимирівна	студентка кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства	

**1. Профіль освітньої програми
зі спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
спеціалізація «Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота»**

1 – Загальна інформація	
<i>Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу</i>	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, факультет геології, географії, рекреації і туризму, кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства
<i>Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу</i>	Магістр середньої освіти (Географія). Вчитель географії
<i>Офіційна назва освітньої програми</i>	Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота
<i>Тип диплому та обсяг освітньої програми</i>	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці (на основі диплома бакалавра)
<i>Наявність акредитації</i>	
<i>Цикл/рівень</i>	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
<i>Передумови</i>	Наявність ступеня бакалавр чи спеціаліст
<i>Мова(и) викладання</i>	Українська
<i>Термін дії освітньої програми</i>	2 роки
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми</i>	http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/educational_programs/
2 – Мета освітньої програми	
Забезпечення фундаментальної теоретичної та практичної підготовки висококваліфікованих фахівців, які б набули глибоких міцних знань для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького й інноваційного характеру у галузі сучасної освіти (за предметною спеціалізацією «Географія»), здатних забезпечувати зв'язок між географічною наукою і педагогічною практикою, легко адаптуватися до сучасних технологій та методик навчання.	
3 – Характеристика освітньої програми	
<i>Предметна галузь (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявністю))</i>	01 Освіта, 014 Середня освіта, 014.07 Середня освіта (Географія)
<i>Орієнтація освітньої програми</i>	Освітньо-професійна, прикладна. Забезпечує оволодіння комплексом загальних та фахових компетентностей, необхідних професіоналу-досліднику, які розширюють науковий світогляд і здібності до проведення методологічного аналізу й критичного розуміння досягнень сучасної географічної науки і освіти, дозволяють створювати власну концепцію проектування дидактичної системи у педагогічній діяльності, застосовувати засоби і технології взаємодії учасників освітнього процесу. <u>Професійні акценти</u> – вчитель з креативним і критичним мисленням, адаптований до умов сучасних профільних та спеціалізованих освітніх закладів та здатний здійснювати менеджерську діяльність в освітніх закладах.

<i>Основний фокус освітньої програми та спеціалізація</i>	Фахова вища освіта в галузі знань «Освіта» із предметної спеціальності «Середня освіта (Географія)». Формування професіонала, із сучасним науковим світоглядом і мисленням, який здатний здійснювати компетентнісне навчання географії, економіки, організації краєзнавчо-туристичної роботи, дослідницьку та інноваційну діяльність в освітньому процесі. Ключові слова: вчитель, географія, економіка, краєзнавчо-туристична робота, наукова діяльність
<i>Особливості програми</i>	Міждисциплінарна та багатопрофільна підготовка фахівців, знання і володіння сучасними геоінформаційними технологіями для вирішення експериментальних і практичних завдань, посилена практична географічна, економічна, краєзнавча підготовка, можлива академічна мобільність та стажування у навчальних закладах за кордоном
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
<i>Придатність до працевлаштування</i>	Професійна діяльність у галузі середньої освіти та дотичних до неї сферах. Загальноосвітні і спеціальні навчальні заклади, позашкільні навчальні заклади, ВНЗ I-II рівнів акредитації, науково-дослідні установи. Здійснюється замовником на первинні посади вчителя географії, викладача середнього, вищого навчального закладу, наукового співробітника, працівника органів державної влади та місцевого самоврядування
<i>Подальше навчання</i>	Продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) – 8-му кваліфікаційному рівні НРК, доступ до спеціалізованих досліджень у географічній та освітянській галузях. Набуття часткових кваліфікацій за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти, подальше підвищення кваліфікації за фахом
5 – Викладання та оцінювання	
<i>Викладання та навчання</i>	Навчання студентоцентроване, проблемно-орієнтоване, самонавчання, навчання на основі науково-дослідницької діяльності, навчання через науково-дослідницьку, науково-педагогічну та асистентську практики. Активні (проблемні, інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні, саморозвиваючі) та пасивні (пояснювально-ілюстративні) технології та методи
<i>Оцінювання</i>	Чотирирівнева та дворівнева, 100-бальна система оцінювання через такі види контролю з накопиченням отриманих балів: <i>поточний</i> (усне та письмове опитування) контроль, проміжний (захист практичних, самостійних робіт), <i>підсумковий</i> (письмові екзамени, залікові роботи, захисти звітів з практик), самоконтроль, <i>державна атестація</i> (підготовка та публічний захист кваліфікаційної роботи магістра)
6 – Програмні компетентності	
<i>Інтегральна компетентність</i>	Здатність розв'язувати комплексні задачі та практичні проблеми в галузі середньої (у т.ч. профільної) освіти (за предметною спеціальністю «Географія») та дослідницько-інноваційної діяльності з географії, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних освітніх та географічних знань та професійної практики за умови комплексності та невизначеності умов організації освітньо-виховного процесу в основній (профільній) середній школі
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу інформації; ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї; ЗК 3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом; ЗК 4. Базові знання в галузі сучасних інформаційних технологій; навички застосування програмних засобів; уміння створювати бази

	<p>даних та використовувати Інтернет-ресурси;</p> <p>ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті та в глобальному інформаційному середовищі за професією;</p> <p>ЗК 6. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді;</p> <p>ЗК 7. Розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи гуманізму, етики, біо-, еко- та геоетики);</p> <p>ЗК 8. Визнання морально-етичних аспектів досліджень і необхідності інтелектуальної доброчесності, а також професійних кодексів поведінки.</p>
<p><i>Фахові компетентності (ФК)</i></p>	<p>ФК 1. Здатність використовувати знання наукових теорій та концепцій географічної освіти у педагогічній діяльності;</p> <p>ФК 2. Уявлення про сучасні суспільно-географічні підходи, загальнонаукові та спеціальні методи, методики суспільно-географічних досліджень;</p> <p>ФК 3. Уявлення про суспільно-географічні відношення і зв'язки, суспільно-географічні процеси, соціогеосистеми, їх підсистеми та елементи;</p> <p>ФК 4. Володіння основами дослідницької діяльності, уміння застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи досліджень, дослідницькі навички;</p> <p>ФК 5. Здатність використовувати професійні знання з фізичної та соціально-економічної географії у процесі комплексного вивчення територій;</p> <p>ФК 6. Здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички системного аналізу, суспільно-географічного моделювання та прогнозування суспільно-географічних об'єктів і процесів;</p> <p>ФК 7. Здатність використовувати у практичній діяльності елементи моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів;</p> <p>ФК 8. Здатність використовувати професійно профільовані знання і практичні навички для управління туристсько-рекреаційною діяльністю регіонів, складання планів та програм її регіонального розвитку;</p> <p>ФК 9. Здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення дослідницьких завдань у галузі економічної та соціальної географії;</p> <p>ФК 10. Здатність застосовувати уміння роботи зі статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації у суспільно-географічних дослідженнях;</p> <p>ФК 11. Здатність проводити підготовчі заходи та польові суспільно-географічні дослідження, використовувати універсальні аналітичні методи та прийоми обробки статистичних даних;</p> <p>ФК 12. Здатність застосовувати набуті географічні, економічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей з географії та економіки;</p> <p>ФК 13. Здатність до комунікації зі спільнотами, уміння організувати комунікацію учнів та вчителів, створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів;</p> <p>ФК 14. Здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у профільній середній школі;</p> <p>ФК 15. Здатність здійснювати педагогічну діяльність та викладати</p>

	дисципліни професійної підготовки у загальноосвітніх, професійних та вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації.
7 – Програмні результати навчання	
	<p>Знання і розуміння:</p> <p>ПРН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, основні теоретико-методологічні проблеми економічної та соціальної географії на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи;</p> <p>ПРН 2. Базові концепції, методики та тенденції зарубіжної географічної освіти;</p> <p>ПРН 3. Сутність, класифікація, чинники, закономірності розвитку суспільно-просторових процесів;</p> <p>ПРН 4. Сутність та механізми інформаційних процесів у соціогеосистемах;</p> <p>ПРН 5. Теоретичні та методичні основи суспільно-географічного моделювання і прогнозування;</p> <p>ПРН 6. Теоретичні основи і прикладні засоби впровадження геоінформаційних систем та технологій;</p> <p>ПРН 7. Спеціалізовані концептуальні знання організації туристсько-рекреаційної діяльності та краєзнавчо-туристичної роботи;</p> <p>ПРН 8. Знання про організацію, управління, нормативно-правове забезпечення, соціально-економічні та культурні умови діяльності в освітніх установах;</p> <p>ПРН 9. Форми, методи і прийоми навчальної діяльності у загальноосвітніх, професійних та вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації;</p> <p>Уміння:</p> <p>ПРН 10. Ефективно застосовує професійні знання в практичній педагогічній діяльності при вирішенні навчальних, виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, конкретних психолого-педагогічних ситуацій;</p> <p>ПРН 11. Творчо використовує різноманітні методи та форми прогресивного навчання, інноваційні прийоми навчання в освітніх закладах різного типу;</p> <p>ПРН 12. Використовує географічні інформаційні технології для вирішення освітніх та дослідницьких завдань у галузі економічної та соціальної географії;</p> <p>ПРН 13. Володіє сучасними методами, формами організації та засобами науково-дослідницької діяльності, прийомами наукового аналізу суспільно-географічних процесів;</p> <p>ПРН 14. Застосовує методики суспільно-географічного прогнозування регіонального розвитку;</p> <p>ПРН 15. Здійснює організацію краєзнавчо-туристичної роботи в освітніх закладах різного типу;</p> <p>ПРН 16. Має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності і обдуманого вибору шляхів їх вирішення, здатний нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.</p> <p>Комунікація:</p> <p>ПРН 17. Здатний висловлювати власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються;</p> <p>ПРН 18. Здатний працювати в міжнародному контексті та в глобальному інформаційному середовищі за професією.</p>

	<p>Автономія і відповідальність</p> <p>ПРН 19. Самостійно організовує процес навчання упродовж життя і вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання предметні компетентності;</p> <p>ПРН 20. Забезпечує рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічних особливостей.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
<i>Кадрове забезпечення</i>	Відповідає ліцензійним умовам. Усі викладачі є штатними викладачами ХНУ ім. В.Н. Каразіна, мають науковий ступінь та/або вчене звання, що відповідає основному профілю дисципліни, що викладається. Гарант програми – Сегіда К.Ю., д. геогр. н. Усі викладачі раз на п'ять років проходять підвищення кваліфікації.
<i>Матеріально-технічне забезпечення</i>	Обладнання та устаткування, необхідне для польових і камеральних досліджень суспільно-географічних об'єктів і систем, технічні засоби навчання (дошки-екрани; мультимедійні проектори, ноутбуки, принтери, сканери, персональні комп'ютери з програмним забезпеченням) для формування предметних компетентностей з географії у процесі навчання здобувача і необхідних в освітньому процесі з географії в школі; використання баз для проведення навчальних і виробничих практик в інших освітніх установах (за договорами про співпрацю). Є навчальні аудиторії, лабораторії, комп'ютерні класи, гуртожиток, пункти харчування, точки бездротового доступу до Інтернет, спортзали, тощо
<i>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</i>	Офіційний сайт ХНУ ім. В.Н. Каразіна, власний сайт факультету геології, географії, рекреації і туризму, сайт кафедри соціально-економічної географії і регіонаознавства, необмежений доступ до Інтернет, друковані (фонди ЦНБ ім. В.Н. Каразіна, репозитарій, власні бібліотеки навчальних лабораторій, картографічні твори) та Інтернет-джерела (у т.ч. і Центру електронного навчання ХНУ) інформації; навчальні і робочі плани (з пояснювальними записками до них), освітні програми, робочі програми дисциплін і практик, навчально-методичні комплекси дисциплін, що включають лекційний матеріал, завдання практичних робіт, питання семінарських занять, завдання самостійної роботи, питання, задачі, завдання для поточного та підсумкового контролю. Відповідає ліцензійним умовам, 100%
9 – Академічна мобільність	
<i>Національна кредитна мобільність</i>	Можлива, індивідуальна, за бажанням студента. Кредити, отримані в інших ВНЗ України, перезараховуються відповідно до довідки про академічну мобільність
<i>Міжнародна кредитна мобільність</i>	Можлива, індивідуальна, у т.ч. участь у програмах проекту Еразмус+, за бажанням студента
<i>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</i>	Громадяни інших держав приймаються на навчання за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) на підставі міжнародних договорів на умовах, визначених цими договорами, а також договорів, укладених навчальним закладом із зарубіжними навчальними закладами, організаціями, або індивідуальних договорів, контрактів.

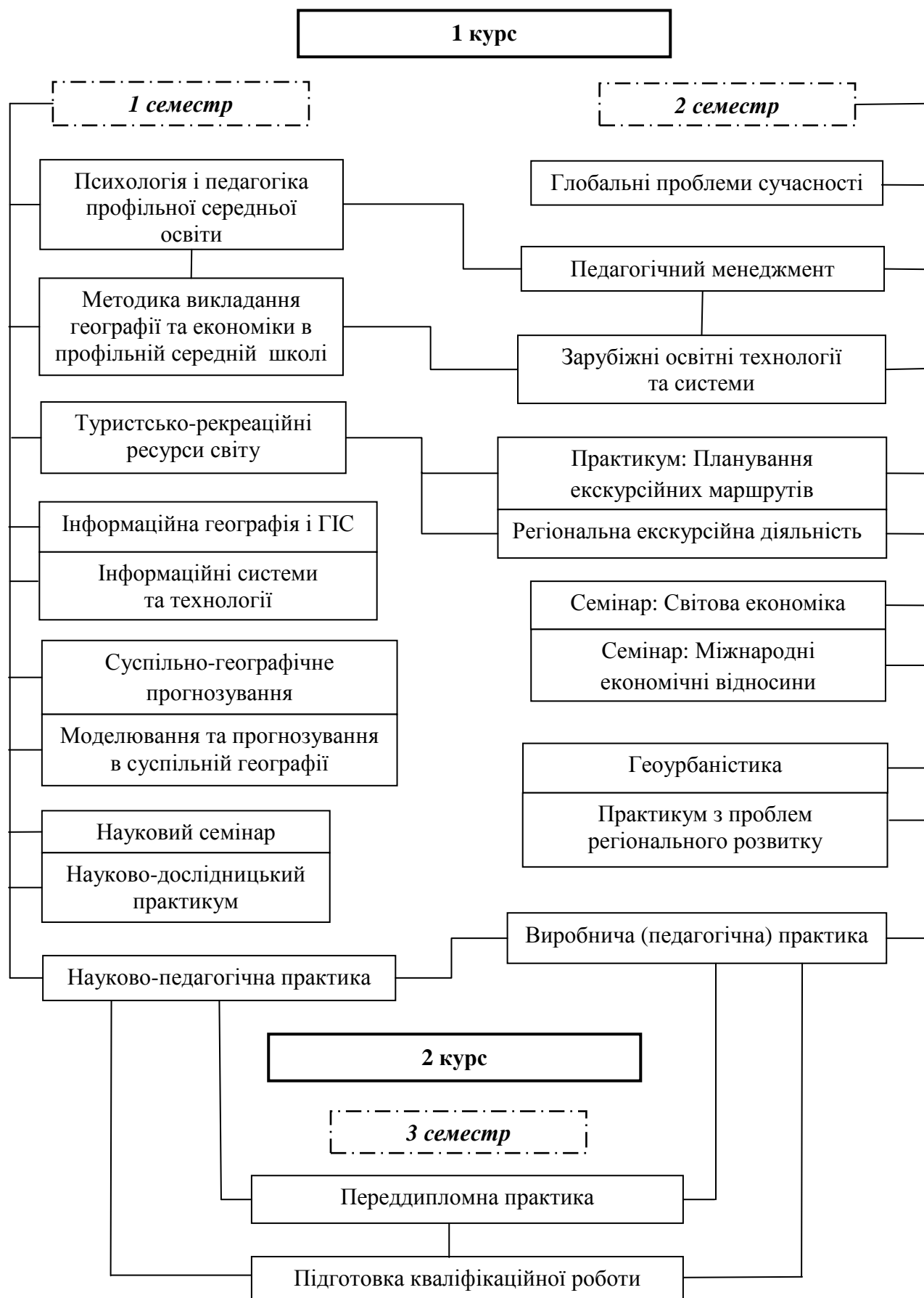
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю, шкала оцінювання
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Глобальні проблеми сучасності	3	дворівнева
ОК 2.	Педагогічний менеджмент	4	чотирирівнева
ОК 3.	Психологія і педагогіка профільної середньої освіти	4	чотирирівнева
ОК 4.	Зарубіжні освітні технології та системи	4	чотирирівнева
ОК 5.	Туристсько-рекреаційні ресурси світу	4	дворівнева
ОК 6.	Методика викладання географії та економіки в профільній середній школі	5	чотирирівнева
ОК 7.	Науково-педагогічна практика	5	чотирирівнева
ОК 8.	Виробнича (педагогічна) практика	6	дворівнева
ОК 9.	Переддипломна практика	10	чотирирівнева
ОК 10.	Підготовка кваліфікаційної роботи	20	чотирирівнева
Загальний обсяг обов'язкових компонент		65	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Вибірковий блок 1</i>			
ВБ 1.1.	Інформаційна географія і ГІС	4	чотирирівнева
ВБ 1.2.	Суспільно-географічне прогнозування	4	чотирирівнева
ВБ 1.3.	Науковий семінар	4	дворівнева
ВБ 1.4.	Практикум: Планування екскурсійних маршрутів	5	дворівнева
ВБ 1.5.	Семінар: Світова економіка	4	дворівнева
ВБ 1.6.	Геоурбаністика	4	дворівнева
<i>Вибірковий блок 2</i>			
ВБ 2.1.	Інформаційні системи та технології	4	чотирирівнева
ВБ 2.2.	Моделювання та прогнозування в суспільній географії	4	чотирирівнева
ВБ 2.3.	Науково-дослідницький практикум	4	дворівнева
ВБ 2.4.	Регіональна екскурсійна діяльність	5	дворівнева
ВБ 2.5.	Семінар: Міжнародні економічні відносини	4	дворівнева
ВБ 2.6.	Практикум з проблем регіонального розвитку	4	дворівнева
Загальний обсяг вибіркових компонент		25	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи магістра та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр середньої освіти (Географія) за спеціалізацією «Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота». Професійна кваліфікація: Вчитель географії, економіки, педагог-організатор краєзнавчо-туристичної роботи.

Магістерська робота є завершеним науковим дослідженням, вона повинна мати внутрішню єдність та свідчити про підготовленість здобувача до виконання професійних обов'язків з використанням набутих інтегрованих знань, умінь і практичних навичок. Дипломна робота передбачає проведення аналізу та прикладне дослідження проблем у галузі середньої освіти та географічної науки. Обсяг та структура роботи встановлюється вищим навчальним закладом. Робота перевіряється на наявність академічного плагіату згідно з процедурою, визначеною системою забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Атестація здійснюється відкрито і публічно перед Екзаменаційною комісією, яка затверджена наказом ректора ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Екзаменаційній комісії подаються матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи, – довідка про апробацію результатів дослідження, тези доповідей на науково-практичних конференціях, фахові публікації тощо. Доповідь здобувача для переконливості та підтвердження висновків та пропозицій має обов'язково супроводжуватися презентацією із використанням мультимедійної техніки.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

[illegible]

